

PSAC 2021-2022

Examiners' Report – Kreol Morisien

Bann mesaz inportan:

Baze lor PSAC ‘assessment’ 2021-2022 lor Kreol Morisien, bann pwin inportan ki finn trouve se ki bann kandida:

- ena enn bon metriz vokabiler ek konpreansion direk
- ena bann difikilte dan prodiksion ekri ; sa bann difikilte-la konsern lortograf, syntax ek kapasite ekri enn text pliz-ou-mwin long.
- bizin travay bann exersis lor fraz konplex, ki demann itilizasion bann konekter
- bizin travay plis bann exersis konpozision.

Komanter Zeneral

Lexame PSAC 2021-2022 ti fer apre pandemi ek dan bann sirkonstans ase partikilie. Malgre sa, bann kandida finn bien travay an zeneral, avek enn poursantaz pas 80.6%. Li preske similer ek poursantaz pas 2021, ki ti 80.4% pou bann kandida lekol. Finn ena enn to reisit 83,83% pou bann kandida ki finn pas lexamen pou *Kreol Morisien*, ki enn ameliorasion parapor ek rezilta lane dernie, kot 78% ti pase dan sa matier-la. Nou finn ankor konstate ki mazorite bann zelev ki finn pran par lexamen pou *Kreol Morisien* dan PSAC finn gagn Grad 1, enn tandans ki similer depi 2017, kan finn gagn lexamen *Kreol Morisien* (dezorme KM) pou premie fwa alafin sik primer.

Bann zelev ti ena pou reponn bann kestion lor gramer, vokabiler, lektir konpreansion ek prodiksion ekri.

Papie-la ti divize an trwa parti:

- Lektir ek Konpreansion (40%)
- Prodiksion ekri (30%)
- Gramer ek Vokabiler (30%)

Enn analiz pli aprofondi bann rezilta an KM montre ki bann zanfan metriz pliz-ou-mwin bien bann kestion lor konpreansion sinp ek gramer. Anplis, nou finn ousi konstate ki bann zelev finn gagn laplipar bon repons kan zot bizin donn enn repons kourt (par exanp, pou bann *multiple choice questions* ouswa pou bann kestion ki permet kandida reponn ek enn sel mo).

Parkont, kan nou analiz kapasite lekritir bann zanfan, nou trouve ki ena ankòr boukou plas pou ameliyòr konpetans bann zanfan pou ekri bann fraz ki finm byen konstrir ek pou zot kapav ekri enn text inpe pli long. Dan bann kopi lexamen, kapav ankòr trouv enn kantite inportan fot lortograf, ek paret inportan met lanfaz lor sa laspe laprantisaz la. Enn lot difikilte ki aparet regilierman konsern bann fraz interogatif.

Li malere ousi trouve ki ena ankòr enn kantite zanfan ki pena okenn metrìz literasi bazik. Memsi pousantaz zanfan ki ena sa bann difikilte-la finm diminie, nou konsidere ki ena ankòr tro boukou kandida ki kit zot papie preske vid ouswa, met ansam bann let ki pa permet idantifikasyon enn mo ek paret pa reisi konpran eksersis ki finm demann zot fer.

Anfin, li byen inportan ki bann profeser kontign ankouraz bann zelev ekri. Memsi travay lor oral byen inportan, li ousi inportan ki bann zanfan devlop zot konpetans ekri, ki esansiel pou kontign zot aprantisaz dan *Kreol Morisien*. Nou finm ankòr trouv tro boukou papie lexamen kot bann kandida pa finm reponn okenn kestion ki obliz zot reponn ek (omwin) enn fraz konple. Prodikision ekri, li enn eleman krisial dan bann aprantisaz skoler ek li pou ankòr pli inportan dan sik segonder. Pou sa, nou ankouraz bann zelev pou ekri plis ek soutenir tou zefor bann ansegnan pou met lanfaz lor nesosite metrìz lekritir.

Kestion 1

Kestion 1 ti teste bann zanfan zot konpreansyon dan enn fason tre sinp. Zot ti bizin relie sak fraz ki finm done avek enn lot fraz ki koresponn dan kolonn dan drwat. Ti ena enn fraz anplis pou ki bann kandida pa otomatikman swazir de move repons. Laplipar bann kandida finm skor tou zot pwinn lor sa kestion-la ek se sa kestion-la ki bann kandida finm pli byen travay dan kestioner antie.

Kestion 2

Dan Kestion 2, ti ena 10 item lor bann eleman gramer dan *Kreol Morisien*. Bann kandida ti bizin swazir bon pronom, marker TMA, prepozision ouswa konzonksion. An zeneral, bann zelev finm byen reponn sa kestion-la avek plis ki 80% bon repons pou preske tou bann item.

Ena zis item 1 ki finm poz inpe plis difikilte:

Item 1: *Mike pe al kot dantis taler. Eski to pou akonpagn?*

Mazorite bann kandida finn trouv bon repons, ki ti ‘li’. Move repons ki ti plis komin dan sa item-la se repons ‘mwa’. Li sertenman provoke par prezans pronom ‘to’ dan deziem fraz ek lefet ki bann zanfana pa finn lir fraz-la ase atantivman pou remarke ki pronom deziem person pa forseman inplike ki bizin ena pronom premie person dan mem fraz.

An-e, mem si bann pronom premie ek deziem person servi pou deziygn lokiter ek interlokiter dan enn sitiasion kominikasion, ena touzour posibilite pou fer intervenir bann lezot akter dan sa sitiasion kominikasion (trwaziem person – singilie ouswa pliriyel – ki nou apel ‘non-person’ dan teori enonsiasion). Dan sa item-la, lokiter pe demann so interlokiter si li (interlokiter) pou akonpagn enn lot dimounn ki pa dan sa konversasion-la e ki apel Mike. Lerla, bon repons li sipoze ‘li’, ki fer referans ek sa dimounn ki apel Mike.

Kestion 3A

Kestion 3A ti pe teste bann zelev zot konesans vokabiler bazik. An mwayenn, bann kandida finn gagn 3 lor 5 dan sa keston-la. Sa skor-la pa paret sifizan pou enn keston ki pe teste enn konesans vokabiler bazik ek dan enn fason direk ek sinp.

Mo ki bann zanfana finn gagn plis difikilte pou trouve ek/ouswa ekrir ti prezan dan deziem item :

(ii) Zwe badminton ek sa – RAKET

Isi, ena boukou kandida ki pa finn reponn sa keston-la ouswa ki finn mal ekrir sa mo-la. An-e, preske lamwatie bann kandida ki finn skor 0. Li posib ki enn bon parti bann zanfana pa kone kiete badminton, seki pa finn permet zot reponn sa keston-la. Li ousi inportan note ki, dan sa eksersis-la, exize ki kandida pa zis konn mo-la me ousi konn ekrir li avek lortograf korek.

Kestion 3B

Kestion 3B finn konsevwwar pou teste vokabiler bann zanfan. Kontrerman ek keston 3A kot ena enn definision bann mo ki bann kandida bizin trouve, isi se kontext fraz-la ki sipoze permet bann kandida swazir bon repons.

Laplipar bann zelev finn trouv bann mo apropiye pou sak fraz. An-efe, environ 80% zelev finn trouv bon repons pou sak item.

Kestion 4A

Kestion 4A ti baze lor enn lafis ki anons enn konkour desin.. Sa keston, ki ena pou obzektif evalie konpreansion ekri bann kandida a enn nivo mwayin, permet teste zot kapasite idantifie bann repons presi dan enn text informatif relativman sinp.

Li inportan atir latansion lor fason reponn dan sa keston-la. An-efe, bann kandida reper ase rapidman parti text kot zot pou trouv informasion nesese pou repons-la, aköz bann keston-la poze an-ord. Finn remarke ki enn kantite inportan bann kandida donn kouma repons enn fraz ouswa enn bout fraz (sintagm ouswa propozision) antie, ki kontenir bon repons me ki pa enn repons apropiye pou keston ki finn poze. Lerla, bann kandida finn perdi pwin parski zot pa finn demontre zot kapasite reper informasion presi. Nou ti pou konsey bann profeser reget sa bann stratezi konpreansion kan zot fer bann eksersis dan klas, parski pran fraz-la antie (*indiscriminate lifting*), li pa enn bon teknik pou favoriz enn meyer konpreansion ekri.

Apar sa, bann zelev finn relativman bien travay pou sa keston-la, avek enn mwayenn 6.5 pwin lor 10. Bann item kot pli boukou kandida finn donn bon repons se item (3), (6) ek (8) kot apepre 80% kandida finn trouv bon repons.

Item kot zelev finn gagn inpe plis problem se:

Item (4): *Nomm de kategori partisipan :*

Pou sa keston-la, ti ena plizier repons posib: swa nivo skoler bann zelev (eg: ‘zelev lekol maternel’), swa laz bann zelev (eg: ‘4-5 an’). Bann kandida ti bizin swazir de parmi trwa kategori. Nou finn ousi aksepte kan bann kandida finn donn enn konbinezon toule de, par exanp: ‘zelev lekol primer (6-12 an)’. Malerezman, ena enn bon kantite bann zelev ki finn donn bann move

repons, kouma par exanp: ‘fer enn desin avek lapintir’. Ena ousi boukou kandida ki finn fer *lifting*, savedir ki zot finn kopie enn bout paragraf antie san ki zot finn reisi demontre ki zot finn konpran ki informasion nou pe rode.

Li paret inportan ki bann kandida informe ki zot bizin rod informasion dan text ki finn donn zot ek ki zot bisin reponn dan enn fason kler ek presi pou demontre zot konpreansion. Si kandida-la rekopie fraz antie ek ki ena tro boukou informasion dan so repons, korekter pou gagn difikilte kompran si kandida-la finn kompran kestion ki finn poz li. Nou finn oblize penaliz bann kandida ki finn swazir sa bann move stratezi-la pou donn repons, ki pa permet evalie so kapasite konpreansion ekri.

Kestion 4B

Sa kestion-la ti lor lektir ek konpreansion. Text pou lane 2021-2022 ti enn narasion, me bizin pa bliye ki text pou kestion 4B kapav ousi enn text informatif ou deskriptif. Bann kestion finn teste enn seri diferan konpetans: konpreansion direk, kronoloji bann evennman ek inferans.

Bann tip item ousi varye dan sa kestion-la avek, pou sa lane-la, bann item ‘multiple-choice’, vre/fos, kronoloji ek kestion ouver.

Lor enn total 15 pwin, lamwayenn ki bann kandida finn gagne ti 8.9 pwin, ki enn tigit mwins ki lane presedan (lamwayenn ti 9.5).

Item 1: Bann zelev ti bizin ekrir ‘V’ ou ‘F’ pou bann fraz ki ti done. An zeneral, kandida finn bien travay dan sa item-la.

Bizin kanmem souligne ki kandida sipoze reponn dapre instriksion ki finn done, setadir, ekrir ‘V’ ou ‘F’. Pa finn penaliz bann kandida kan zot finn servi bann lezot fason pou reponn ek finn ena boukou tolerans par exanp kan kandida finn ekrir ‘Vre’ ou ‘Fos’ an konple, mem si li ti pou meyer si zot swiv bann direktiv ki finn done. Parkont, ena ousi bann kandida ki finn reponn par ‘T’ ou ‘F’, ouswa ‘True’ ou ‘False’. Nou rekomande ki dekouraz sa pratik-la aköz li pa respekte norm lingwistik sa papie lexamen-la, ki indike ki bizin reponn an Kreol Morisien.

Item 2 a item 5 ti bann ‘multiple-choice’ ek ena sirtou item 5 ki finn poz problem pou bann kandida.

Item 5: *Enn bon tit pou sa pasaz-la se « »*

Item 5 ti pe teste kapasite bann zanfan pou tir enn konklizion apartir text-la antie. An-efet, sa kestion-la, li enn kestion inferant ki demande ki bann zanfan analiz text-la antie ek ariv enn konklizion zeneral. Repons pou sa kestion-la, li pa kapav enn extre text-la.

Pou sa item-la, ena apepre lamwatie bann kandida ki finn trouv bon repons **B**, “enn mesaz sekre”. Parkont, enn kandida lor trwa finn swazir repons **A** “enn demenazman”. Sa move repons-la finn provoke par lefet ki, dan koumansman zistwar-la, nou aprann ki enn bann personaz finn kit so lavil pou al viv enn lot plas. Bann kandida ki finn swazir sa repons-la pa finn pran ankont ki sa evennman-la rant dan sitiasion inisial sa zistwar-la ek, lerla, zot finn mal evalie seki pli inportan dan sa zistwar-la.

Item 6 ziska item 10 ti bann kestion ouver e nou kapav konsidere ki se bann item pli difisil dan kestioner antie o-nivo konpreansion ekri. Ena ant 40% ek 50% bon repons pou sa bann item-la, sof pou item 10, kot mwins ki enn zanfan lor sink finn trouv bon repons. Nou get sa item-la pli an-detay.

Item 10: *Kifer Ijas exsite kan li lir let-la?*

Sa kestion-la, li ankor enn fwa enn kestion inferant kot repons-la pa direkteman retrouv li dan text-la. Bann kandida lerla bizin trouv li par dediksyon apartir bann eleman text. Kontext pou sa item-la, se ki Ijas finn konpran ki li bizin sof let ki Vikram finn avoy li pou kiksoz arrive. Letan li pas let-la lor dife, enn text koumans aparet, ki ti invizib avan. Lerla, nou ti pe atann ki bann kandida reponn enn parmi sa de posib repons-la : swa Ijas ti exsite akòz li ti reisi desifre kod sekre Vikram, swa, parski li finn reisi desifre kod sekre, li finn reisi trouv enn nouvo indis.

Laplipar bann kandida pa finn donn enn repons ki montre ki zot finn interpret seki text-la inplike. O-kontrer, boukou finn swazir pou ekstrè enn bout text orizinal ek donn li kouma enn repons. Me okenn extre text-la permet donn repons-la.

Item 11, li enn keston relativman sinp, kot bann kandida bizin remet trwa evennman ki deroule dan zistwar ki finn lir an-ord kronolojik. De-tier bann kandida finn reisi sa item-la tandi ki enn kandida lor kat finn gagn difikilte ek finn interverti de repons.

Kestion 5

Kestion 5 evalie konesans kandida lor syntax Kreol Morisien. Konesans syntax ti teste atraver enn varyete item: bann mo an-ord, separ bann mo kole ansam, rey mo anplis, inser enn adverb dan enn fraz, transformasion fraz negatif ek interogatif, ekrir enn fraz apartir bann mo ki finn done.

Total pwin lor sa keston-la li 10 ek bann kandida finn gagn an mwayenn 6.2 pwin lor sa. Item kot zelev finn gagn inpe plis difikilte ti item (vi) ek item (vii):

Item 5 (vi): Kandida ti bizin met fraz '*Li kontan avoy boukou mesaz*' dan so form interogatif.

Sa item-la lor 2 pwin. Bon repons ti 'Eski zot pou fer enn piknik Dimans?' avek de transformasion ki obligatwar : azout 'eski' dan koumansman fraz ek pwin interogasion alafin fraz-la. Boukou zelev, kouma nou trouve toule lane finn bliye met pwin interogasion. Ena finn zis re-ekrir fraz-la kouma li ete ek finn azout enn pwin interogasion alafin. Ena kandida ki finn kre bann lezot keston me ki pa form interogatif sa fraz-la, kouma par exanp, 'Kifer li kontan avoy boukou mesaz?' Nou profite pou rapel ki form interogatif enn fraz, nou rekonet li a-loral par enn intonasion partikilie, kot nou azout 'eski' devan ek pwin interogasion alafin e ki so repons kapav zis 'wi' ouswa 'non'. Ti ousi ena inpe repons avek inflians Franse, par exanp 'Est-ce que zot pou fer enn piknik Dimans?', mem si li mwin frekan ki avan.

Item 5 (vii): Kandida ti bizin fer enn fraz avek mo '*fatigue – dormi*'.

Li inportan souligne ki, pou sa item-la, linportans li lor lortograf ek syntax. Bizin fer enn sel fraz, sintaxikman korek, avek bon lortograf ek kot finn servi tou mo ki finn done.

Boukou fraz bien sinp ti kapav fer avek sa de mo-la, par exanp: 'Kan mo fatigue, mo dormi.', 'Letan Tomi fatigue, li dormi.', ouswa 'Mo dormi toule tanto aköz mo fatigue.'

Parmi bann repons ki pa finn gagn pwin, ti ena bann fraz ki ti kontenir bann erer ponktiasion ek lortograf. Boukou zanfankor paret panse ki labsans ponktiasion signifie ki ena enn sel fraz. Nou pa finn sanksionn bann sign ponktiasion (kouma virgil) ki sipoze omilie enn fraz. Parkont, let kapital ek pwin final esansiel pou koumanse ek fini enn fraz ek zot prezans form parti definision enn fraz : si zot ti absan, nou finn penaliz bann kandida ki finn bliye zot aköz sa pou deservi zot aterm dan zot aprantisaz lekritir. Nou finn ousi sanksionn zot prezans omilie enn fraz. Anfin, nou finn penaliz bann erer lortograf ek bann fraz ki pa ti konpreansib ouswa ki ti kontenir bann erer syntaxik. Nou pa kapav interpret sa bann fraz-la ek konpran mesaz-la fasilman.

Kestion 6A

Bann zelev ti bizin konplet enn ti text par bann mo ki ti deza done. An zeneral, zot finn trouv keston 6A ase fasil. Mazorite bann kandida finn trouv tou bann mo.

Kestion 6B

Text ki ti done dan 6A ti kontigne dan 6B me isi bann zelev ti bizin propoz zot bann prop mo pou ranpli bann plas vid. Kontrerman a 6A, bann kandida finn trouv sa keston-la bien pli difisil. Anefe, 48% bann kandida ti gagn tou zot pwin pou keston 6A (ek enn mwayenn 3.4 pwin lor 5). Pou keston 6B, 28.5% finn gagn 5 pwin lor 5 (ek enn mwayenn 2.8 pwin lor 5).

Enn bon pratik pou sa keston-la, se ki bann zelev bizin lir text-la an antie avan zot trouv bann mo par zotmem. Koumsa, zot pou gagn enn meyer konpreansion sans text-la. Zot ousi bizin relir text-la an-antie kan zot finn fini trouv tou bann mo.

Se dernie item ki finn pli boukou problem, alor ki mazorite bann kandida finn trouv bon repons pou bann lezot item. Sa item-la ti « *Tou zanimo gagn ek dir ki, laprosenn fwa, zot pou ede.* » Nou ti pe atann bann mo kouma ‘onte’, ‘sagrin’ ouswa ‘regre’. Dan boukou ka, bann zanfankor pa finn ekrir nanye ouswa finn ekrir bann mo ki pa ti fer sans dan kontext sa fraz-la.

Kestion 7A

Dan keston 7A, bann zelev ti bizin koriz bann mo ki finn mal ekrir dan enn ti text ki finn done. Bann mo ki ena fot ti fini idantifie dan text-la. Sa keston-la permet nou teste bann kandida lor bann konnesans gramatikal ek leksikal diferan: form long ek kourt bann verb, lortograf ou mem inflians gramer Franse kan pe ekrir an Kreol. Anviron de tier bann kandida finn reisi koriz tou bann erer dan sa text-la, me nou bizin signale ki boukou pa finn ekrir nanye pou sa keston-la.

Nou prezant anba de-trwa bann erer nou finn trouve regilierman dan bann kopi:

- Premie mo ti *'aroze'* ki ti bizin ekrir dan so form kourt, *'aroz'*. Sertin zanfan pa finn koriz li ek efas *'e'* final ouswa finn ekrir li kouma dan Franse *'arrose'*.
- Lortograf mo *'koz'* ti ekrir kouma *'coz'*. Enn parti bann zanfan pa finn ranplas let *'c'* par let *'k'*.
- Lot mo ki ti mal ekrir ti *'enn'* ki ti ekrir *'ene'*. Mazorite bann kandida finn reisi koriz erer ki ti ena.
- *'Panike'* ti ranplase dan text-la par so form kourt *'panik'*. Sertin kandida pa finn koriz mo-la ek pa finn azout let *'e'* alafin.
- Prepozision *'an'* finn ekrir *'en'*. Se item kot finn gagn pli boukou erer, sirtou akòz bann kandida pa finn bien lir fraz-la. Lerla, olie zot rekonet prepozision *'an'*, zot finn panse li ti enn determinan ek finn koriz li *'enn'*.

Kestion 7B

Bann zelev ti bizin trouv bon form pou bann verb. Sa lane-la, sa keston-la ti propoz bann form inkorekt, setadir ti ekrir form kourt kan ti bizin form long ek ti ekrir form long kan ti bizin form kourt. Bann kandida ti bizin koriz zot ek ranplas bann mo ant parantez par form korekt ek mazorite bann kandida finn swazir form korek sa bann verb-la.

Kestion 8A

Obzektif keston 8A, se evalie kapasite enn zelev pou ekrir enn fraz (sinp) an Kreol. Sa keston-la ti baze lor trwa desin ki finn done ek, pou sak desin, trwa mo ouswa ekspresion finn done. Bann zelev ti gagn pou instruksion ekrir enn fraz baze lor sak desin avek bann mo ki finn done. Toule trwa fraz ti bizin rakont enn ti zistwar, enn swit naratif ki koeran. Pli an-detay, bann kandida ti evalie lor zot kapasite fer enn fraz ki:

- fer sans avek tou mo ki finn done;
- ena enn bon vokabiler ek enn bon syntax;
- pena okenn mo inportan ki finn rate (determinan, prepozision, etc.);
- pena lezot fot gramatikal (lakor, form verbal, etc.).

Li ousi evalie kapasite servi konekter pou ekrir enn ti paragraf.

Sa keston-la aparet kouma enn parmi bann pli difisil pou bann kandida. An zeneral, bann kandida finn skor zis lamwatie pwin, 3 lor 6, dan sa keston-la. Mem si bann zelev finn gagn inpe pwin, finn konstate ki zot fer boukou fot, sirtou o-nivo lortograf ek syntax, ek zot pa respekte bann konsign ki finn done (fer enn sel fraz). Nou finn ousi note ki boukou kandida pa gagn okenn pwin pou sa keston-la akòz zot pa ekrir nanye. Bann pli gro problem ki finn trouve, se ki ena kandida ki:

- pa servi tou mo ki finn done;
- pa servi tou mo ki finn done dan enn sel fraz. Zot prodir plis ki enn fraz;
- finn ekrir plizier fraz ki zot pa finn separe ek bann sign ponktiasion pou donn lilizion ki se enn sel fraz, seki finn penalize;
- finn kit boukou fot sintaxik ek ortografik.

Li plis ki inportan ki bann kandida travay plis sa bann kalite keston-la, ki permet evalie prodiksion ekri. Anplis, sa keston-la permet evalie prodiksion fraz sinp, fraz konplex ek koerans textiel, seki pou vinn ankò pli inportan dan prodiksion konpozision. An-efe, bann zelev bizin metriz lekritir fraz dan enn premie tan, answit paragraf, avan ki zot prodir bann text ki pli long. Li espere ki avek sa kalite keston-la dan papie evaliasion, bann zelev pou ankouraze pou travay plis prodiksion ekri, lor redaksion fraz ek paragraf, ki pou ed zot dan tou fason dan zot aprantisaz. Li pou ed zot amelior

zot lortograf, zot vokabiler ek zot gramer, zot syntax ek zot ponktiasion, ki pou donn zot konfians pou koumans prodir bann text ki pli long, lakle reisit skoler dan segonder. Li paret lerla krisial ki kontign ankouraz bann zelev pou ekrir plis ek respekte plis bann reg lekritir ek bann reg gramatikal.

Kestion 8B

Pou keston 8B, bann kandida ti bizin kre enn fraz konplex apartir de fraz sinp ki finn done ek bizin servi enn konekter pou relie gramatikalman ek semantikman sa de fraz sinp la. Ti ousi bizin fer bann sanzman nesaser, kouma tir pwin omilie fraz-la ek, parfwa, ranplas enn nom prop par enn pronom personel.

Mazorite bann zelev finn travay ase bien ladan me finn ena de-trwa problem:

- Ena zelev ki finn sanz sans fraz-la letan zot finn met konekter;
- Ena pa finn fer okenn sanzman kot ti bizin;
- Ena zelev finn ousi fer lezot sanzman ki pa ti bizin.

Sa keston-la permet evalie kapasite bann zelev pou prodir bann fraz konplex, olie zis fer bann fraz sinp. Li aprann bann zelev relie de evennman ek kre bann lien diferan ant zot, ki sa bann lien-la ena enn rapot yerarsik (dan ka sibordinasion) ouswa pa (dan ka koordinasion). Li permet kas linearite kronolojik enn zistwar ek anrasi enn zistwar ek boukou eleman. Lerla, li aparet kouma enn letap avan ekrir enn konpozision kot bann zelev rekonpanse pou zot stil ekrir ek kan zot servi bann fraz konplex.

Kestion 9

Kestion 9 ti lor prodiksion enn konpozision anviron 100 mo lor enn kanva ki finn done. Sa lane-la bann kandida ti bizin ekrir lor enn randone dan lafore ek bann kamarad ek lefet ki zot finn perdi. Lerla, bann kandida ti bizin rakonte seki arive apre.

10 pwin ti alwe pou sa keston-la. Bann examiner ti rekonpans itilizasion vokabiler varye ek presi, lortograf, syntax, kreativite, konplexite fraz, lorganizasion ek devlopman zistwar-la.

Mem si finn ena inpe bon konpozision, finn trouve ki an zeneral bann zelev gagn boukou difikilte avek sa kestion-la.

Nou premie remark koncern lefet ki boukou kandida pa finn ekrir nanye pou sa kestion-la. Sa explike kifer plis ki enn kandida lor kat pa finn gagn okenn pwin. Nou soulign ankor nesessite fer bann exersis prodiksion ekri, ki krisial pou developman bann kandida ek zot lavenir skoler.

Boukou konpozision finn ousi penalize parski bann fraz pa ti fer sans, parski pa ti ena koerans dan developman zistwar, ouswa parski ti ena telman fot ki konpozision-la pa ti kler ditou.

Finn ousi trouve ki enn bon kantite zelev finn devie konpletman depi tem ek zistwar lor desin-la. Dan plizier ka, se apenn si zot finn ekrir enn ouswa de fraz lor tem inpoze ek, apre, zistwar-la finn pran enn direksion totalman diferan ek seki pe atann (par exanp, bann personaz pa finn al lafore ouswa zame finn perdi dan lafore-la). Li inportan ki zelev ekrir lor tem ki finn inpoze, sinon zot rakont enn zistwar or-size ek kapav perdi tou zot pwin, mem si zot finn ekrir enn bon konpozision.

Seki swiv se inpe exanp bann konpozision ki finn gagne ek zot bon ek move pwin:

Konpozision 1

Ryan ek Kurtley ti al lekòl midi zwe ti pa rice ar zwe ni tini zwe pa zour bour.

Dan konpozision 1, li bien difisil pou rekonet bann mo, inite minimal lekritir ki ena enn sans ek enn lotonomi. Longer sa konpozision-la pa permet nou evalie kapasite sa kandida-la pou ekrir enn zistwar. Zelev-la pa finn atenn enn nivo literasi bazik ek li difisil pou donn pwin enn travay kouma sann-la.

Konpozision 2

Enn zour veshnavi ek sophie so la famie ti al randone dan lafore kan Noah ek so matan finn realize ki zot finn perdi dan lafore kan Noah so matan finn resanti sa lerla binn fre-la ek sa zoli kaskad-la nou to finn get sa zoli koskad-la ek sa le fre-la. Veshnavi finn trouv enn barke-la. Li finn kriy for pou nou tou tande. Nou finn trouv enn misie pe marse lor semin al. Nou to finn kriye for pou misie-la tande ki nou dan lafore. Li finn trouv nou pe lev nou lame lao. Misie-la finn tir nou dan sa zilin lafore ek li ti Mari grand Noah finn resi sorti an premie dan sa grand lafore-la. Li finn ed sa vie misie-la pour is nou ek alafin nou tou finn resi sorti dan lafore-la Istiweye pe mari kontan ek zot pe maye mwa ek Veshnavi nou pe get zot avek zot dan famie et se termine.

Konpozision 2 enn zistwar bien bazik me ki lor tem ki finn done. Ena telman fot lortograf ek ponktiasion ki li bien difisil pou konpran zistwar-la, me li pa ilizib. Ena ousi bann problem o-nivo koerans textiel, par exanp bann personaz aparet me nou pa kone ki lien ena an zot ek bann premie personaz ki finn prezante, ni seki zot pe fer. Kandida-la gagn inpe pwin pou so bann lide malgre tou.

Konpozision 3

Enn zour, mo bann kamarad ek mwa ti desid pou al fer enn exkirsion dan lafore amazonien. Nou ti telman exiter arrive dan lafore amazonien partou ti nwar pa ti trouv nanye alor mo pran mo telefonn ek alim tors, apre 30 minit nou'nn realize ki nou'nn perdi nou koumans panike parski nou ti tousel pa ti ena person ki ti dan lafore amazonien ek pa ti ena rezo. Alor nou kontign marse ek nou trou enn zenn garson ki pe marse ek nou al demann garson-la l'aide finalmen nou pa ti tro lwin, alor mo bann kamarad ek mwa ek garson inn reisi trouv nou semin.

Konpozision 3 fer boukou plis sans. Se enn kandida ki kapav ekrir mem si ena boukou fot, sirtou lortograf. Labsans ponktiasion ousi rann lektir sa text-la difisil, parski ena difikilte pou separ fraz. Sa demontre linportans travay ponktiasion dan bann exersis kot met plizier fraz ansam ek dir zelev

separ fraz ki kole ansam. Malgre sa, sa kandida-la pe gagn inpe pwin mem si li penalize lor kantite fot ki ena dan text.

Konpozision 4

Enn zour, mo bann kamarad ek mwa finn al fer enn ti exkirsion dan lafore. Se-te enn lafore pre kot enn ti kinkayri. Nou finn telman marse ki nou finn realize ki nou finn perdi dan lafore-la. Nou koumans resanti enn ti laper parski ti fini 0500 pase. Ti pe fer inpe nwar, me nou finn alim nou lalanp. Nou finn marse pou esey retrouv nosemin, me pou pa finn retrouv li. Nou ti pe koumans fatigue, me nou pa finn arete. Ariv enn bon bout letan nou trouv enn ti lekleraz. Nou swuiv sa lekleraz-la ek nou finn reisi retrouv nou semin.

Sa konpozision-la ena bien plis developman ek orizinalite. Ena enn zistwar ki finn devlope, kot pena tro boukou fot lortograf ek ponktiasion. Parkont, nou pa trouv boukou varyete dan bann fraz ki li finn ekrir ek sirtou bann fraz sinp ouswa bann fraz konplex ek koordinasion. Pa trouv ousi boukou mo partikilierman presi dan sa zistwar-la. Nou finn konsidere ki sa zistwar-la plito bon ek sinp, ki fer ki sa konpozision 4 la finn gagn enn pwin respektab.

Konpozision 5

Sete enn dimans. Mwa ek mo kamwad Kyo ti al exkirsion enn lafore ki apel 'fler di retour'. Nou ti pe mars-marse ek diskite trankil kan soudin nou ariv enn bout kot semin la divize an de. Kyo finn tir so kart pou gete kot ti bizin pase me ala-la! Kart nepli dan pos! Pa ti kone kot bizin pase. Nou ti perdi! Mo ti pe panike me Kyo ti kalm, alor pou rasir mwa li dir ki ena enn solision a tou. Malerezman lanwi ti fini koumans fer sirfas. Nou'nn esey repran nou bann pa ek enn sel kout bann tipti fler alime. Ti extraordinier! Nou'nn swiv zot ek tigit-tigit nou'nn koumans retrouv semin. Bann fler-la ti mazik! Mwa ek Kyo ti emerveye. Aster, nou kone kifer lafore-la port so nom.

Isi nou trouv enn konpozision ki finn bien ekrir, bien devlope. Vokabiler-la apropiye, ena bann fraz konplex, li lor tem ki finn done ek sa kandida-la finn servi ousi diskour indirek lib. Li finn rann so zistwar agreab pou lir ek finn demontre enn reel kapasite pou konstrir enn zistwar depi so koumansman ziska so lafin. Sa konpozision-la definitivman merit enn pwin bien elve.

Konklizion

Dan enn fason zeneral, nou retrouv bann mem lafors ek febles kouma dan bann lane presedan. Li paret inportan redir linportans travay lekritir dan klas. Dan preske tou bann kestion ki finn evalie prodiksion ekri, bann kandida finn gagn difikilte. Sa bann difikilte-la aparet apartir moman demann bann zanfan ekrir enn fraz, enn paragraf ouswa enn text inpe pli long kouma dan konpozision. Nou ankor konsidere ki ena tro boukou zanfan ki pa alez ek lekritir, ki sipoze fasilite dan zot lang maternel.

Li ousi esansiel ki kontign travay konpreansion ekri. Bann diferan kestion ki ti evalie lektir finn ousi montre ki boukou zanfan pe gagn difikilte pou idantifie bann informasyon dan enn text, sirtou kan demann bann kandida al enn tigit pli lwin, o-nivo lanaliz text, interpretasyon ek inferans.

Nou rapel ki se atraver bann exersis lekritir ek lektir ki bann zanfan pou develop zot kapasite literasi. Prodiksion ek konpreansion ekri, zotmem labaz lor lakel bann zanfan pou konstrir zot reisit skoler dan sik segonder. Fode lerla ki nou pa relas nou bann zefor ek satisfere nou ek pousantaz reisit ek lamwayenn zeneral dan papie Kreol Morisien, mem si zot parmi bann pli for dan tou bann size ki pe evalie alafin sik primer. Nou bizin kontign travay pou ki bann zanfan vinn ankor pli *literate* dan zot lang maternel, akòz nou krwar ki literesi enn faktor krisial dan developman lavi nou bann zanfan, bann sitwayen demin.

Sa bann remark-la valab pou tou group zelev, depi so pli feb ziska so pli briyan.